

Ansøger

Teknik og Miljø

Bytoften 2, 6800 Varde

Tilladelse efter planloven til at anlægge to søer på matr.nr. 3q Vestterp By, V. Starup

4. august 2025

Du har søgt om tilladelse til at anlægge to søer med et udgravningsareal på henholdsvis ca. 4200 m² og 1200 m² på matr.nr. 3q Vestterp By, V. Starup.

Nanna Brande-Lavridsen

Direkte tlf.: 79946181

E-mail: nbra@varde.dk

Etablering af søer på de pågældende steder er en ændret arealanvendelse, hvorfor det kræver en landzonetilladelse jf. planloven¹ §35, stk. 1.

I ansøgningerne skriver du, at formålet med projekterne er at udnytte våde arealer på marken og forbedre forhold for biodiversiteten på matriklen. Søerne ønskes placeret på en græsmark med græsning.

Journalnr.: 9098948

Sagsnr.: GEO-2025-04708

Sø 1

¹ Lov om planlægning, LBKG nr. 572 af 29.05.2024

Sø 2

Søernes ønskede placering fra ansøgningerne.

Varde Kommunes afgørelse:

Varde Kommune giver hermed tilladelse efter planloven til at anlægge to søer med et udgravningsareal på op til henholdsvis 4200 m² (sø 1) og 1200 m² (sø 2). Placeringerne fremgår af vedlagte kortbilag (planlovssø).

Tilladelsen er givet på følgende vilkår:

1. Søerne skal udgraves således, at den maksimale gravedybde er 120 cm.
2. Søerne skal tilpasses landskabsformerne og anlægges med et varieret forløb.
3. Der må ikke etableres øer.
4. Søerne skal anlægges med jævnt skrånende bund og bredder. Hældningen må ikke være stejlere end 1:5.
5. Søerne må ikke graves nærmere end 10 m fra naboskel.
6. Sø 2 må ikke graves nærmere end 10 m fra den private vandværksledning der går vest for projektarealet.
7. Der skal udlægges en 3 m dyrkningsfri bræmme rundt om søerne, hvor der hverken må gødskes, sprøjtes, dyrkes eller jorderbejdes. De 3 m måles fra udgravningsarealets kant/søens kronekant.
8. Det opgravede materiale skal udplaneres på agerjord **uden for** den dyrkningsfri bræmme, på samme mark, og således, at der ikke fremkommer volde eller lignende. Det opgravede materiale må ikke placeres i områder, der iht. Naturbeskyttelsesloven² er beskyttede, dvs. f.eks. eng, mose, hede og overdrev, eller op af beskyttede diger jf. museumslovens § 29a.
9. Der må ikke foretages nogen form for terrænændringer uden for det tilladte udgravningsareal.
10. Der må ikke laves forbindelse mellem sø og vandløb, heller ikke via dræn.
11. Eventuelle dræn der løber gennem området, hvor søerne ønskes placeret, skal omlægges og føres uden om søerne i en afstand på minimum 10 m fra søernes kronekant da der må ikke ledes drænvand til søerne.

² Naturbeskyttelsesloven, LBKG nr. 927 af 28.06.2024

12. Der må ikke udsættes krebs, fisk eller ænder. Der må heller ikke opstilles andehuse, fasangårde eller nogen form for hegn bortset fra kreaturhegn.
13. Der må ikke udlægges foder i eller ved søerne. Søerne må heller ikke kalkes eller lignende.
14. Der må ikke beplantes med buske eller træer ved søerne. Vilkåret gælder ikke den eksisterende beplantning.

Disse vilkår er stillet for at sikre, at søerne er tilpasset landskabet og bliver et godt levested for planter og dyr.

Begrundelse for vilkårene:

Vilkår 1: En god sø for padder og andre smådyr knyttet til vandhuller, er lavvandet, således at der er mulighed for at den bundfryser i kolde vintre og tørrer ud i tørre somre. Bestanden af padder er sårbare overfor fisk da de æder paddeyngel, så hvis søen enten bundfryser eller tørrer ud, dør eventuelle fisk. Lavvandede søer giver også bedre betingelser for dyr og planteliv i søen, da de varmes hurtigere op om foråret.

Vilkår 2: Når søerne anlægges, bør der tages hensyn til den omgivende natur og til landskabet, for at søerne vil fremkomme så naturligt i landskabet som muligt. Det vil sige, at søerne så vidt muligt, bør følge de former som terrænet har i forvejen.

Vilkår 3: Generelt frarådes det at anlægge øer i søer, da det får den nye sø til at se kunstig ud. Yderligere optager en ø meget plads i søen, som kan medføre at søen hurtigere gror til.

Vilkår 4: Bredderne og bunden skal være jævnt skrånende og som hovedregel ikke stejlere end 1:5; Det vil sige et fald på 20 cm pr. meter. Dette etablerer flere lavvandede partier. Hvis bredderne bliver for stejle, varer det længe inden et naturligt plante- og dyreliv indfinder sig. Desuden kan søen blive farlig for mennesker og dyr, som færdes omkring den.

Vilkår 5: Denne afstand er afsat for at sikre at den reelle matrikelgrænse overholdes, samt for ikke at risikerer at påvirke nabomatriklerne.

Vilkår 6: Dette er for ikke at beskadige ledningen samt tillade et arbejdsbælte til en eventuel reparation.

Vilkår 7: En dyrkningsfri bræmme om søerne medvirker til at søerne kan opnå en god naturkvalitet til gavn for plante- og dyrelivet. En dyrkningsfri bræmme mindsker udvaskningen af næringsstoffer fra omkringliggende areal til søerne. For at søer kan opnå en god kvalitet og ikke vokse til i alger som kvæler andet plante- og dyreliv, er det vigtigt at der ikke ledes næringsstoffer til dem.

Vilkår 8: Grunden til at den opgravede jord ikke må anbringes så der fremkommer volde eller lignende, er så det ikke kommer til at virke landskabeligt skæmmende. Anbringes volden omkring søen, vil den hindre en naturlig oversvømmelse og afgrænsning af søen. Det er vigtigt, at søen ved forårstiden kan gå over sine bredder, så en naturlig plantevækst af sump- og engplanter kan indfinde sig her. Desuden kan en vold have en u hensigtsmæssig skyggepåvirkning på søen som forringer forholdene for planter og dyr, samt hindrer adgangen til søen for dyr.

Vilkår 9: Terrænreguleringer kræver som oftest en landzonetilladelse og i nogle tilfælde også tilladelse efter anden lovgivning. Ønskes der terrænreguleringer uden for det tilladte udgravningsareal, som ikke er beskrevet i ansøgningen, vil det således kræve en ny vurdering fra kommunen.

Vilkår 10: Der må ikke laves forbindelse mellem sø og vandløb, heller ikke via dræn. Vandløb og grøfter må normalt aldrig inddrages i søer, da det forringer værdien af både sø og vandløb. Søer skal forblive et lukket økosystem for at et naturligt dyre- og planteliv opretholdes.

Vilkår 11: Det er også muligt at bruge lukkede rør nærmere på søerne, men det skal sikres at søerne ikke bliver drænet. Dette er for at opnå god vandkvalitet i søerne så dyr og planter kan trives. Bemærk at der skal ansøges om omlægning efter vandløbsloven.

Vilkår 12 og 13: Kommunen stiller vilkåret om at der ikke må udsættes fisk, krebs eller ænder, eftersom den bedste sø opnås, hvis et naturligt dyre- og planteliv får mulighed for at indvandre af sig selv. Fodring i eller ved søerne vil forringe vandkvaliteten og tilføre næringsstoffer, som fører til algedannelse og på længere sigt tilgroning.

Vilkår 14: Ifølge Varde's kommuneplan (se neden for) er tilplantning rundt om søen uønsket. Desuden stilles dette vilkår for at sikre at der kommer tilstrækkelig med lys til søerne, således at søerne hurtigt varmes op om foråret til gavn for dyr (især padder) og vandplanter. Endvidere vil beplantning tæt på søerne forårsage løvfald ned i søerne, hvilket vil rådne, og herved forringe vandkvaliteten. Eksisterende bevoksning kræves ikke fjernet.

Flere gode råd om anlæg af søer findes i linket under bilag.

Kommuneplanlægning

Kommunen vurderer i øvrigt, at projektet ikke er i strid med Varde Kommunes kommuneplan 2021³.

Arealet hvor søerne ønskes placeret ligger indenfor udpegningen som overgangslandskab mellem landbrugslandskab og dallandskab (Holme å-dal), og anlæg heri skal tilpasses landskabets karakter, særligt med hensyn til beplantning, placering og udformning så søerne ikke får negative konsekvenser for den fremtidige landskabsoplevelse.

Projektområderne ligger i landskabskarakterområde Varde og Grindsted Hedeslette. Området er karakteriseret som et åbent jordbrugslandskab i stor skala, hvor der er mulighed for lange kig i området og over tilstødende ådale.

Projektarealet ligger inden for "særligt værdifulde landbrugsområder" hvor der kun må udlægges areal til ikke-landbrugsmæssige formål, hvis der bl.a. sikres at arealforbruget begrænses og at der stilles vilkår om at søen tilpasses landskabet, at der ikke må etableres volde og at beplantning omkring søen ikke tillades for at værne om landskabets åbenhed.

Varde Kommune vurderer, at arealet hvor søerne ønskes placeret kan betragtes som et halvkulturlandskab. Der er stillet vilkår til søernes udformning og profil, således at søerne fremtræder som værende naturlige i landskabet. Med de stillede vilkår påvirkes oplevelsen af landskabet ikke.

Projektområdet for sø 1 ligger umiddelbart nord for Grønt Danmarkskort designeret som "potentiell natur og potentielle økologiske forbindelser". Det vurderes at anlæg af søer her fint kan passes ind i mosaikkarakteren af landskabet i området, og understøtte kvaliteten af den natur der findes i området. Søerne kan være med til at skabe økologiske forbindelser eller ny natur og er derfor foreneligt med naturbeskyttelsesinteresserne i Grønt Danmarkskort.

Natura 2000 - områder

Inden der kan træffes afgørelse i sagen, skal der iht. planhabitatbekendtgørelsen⁴ § 4 jf. § 5 foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

³ Varde Kommune Kommuneplan 2021-2033, <https://vardekommune.dk/wp-content/uploads/2021/12/02.-Hovedstruktur-Endelig-vedtagelse.pdf>

⁴ Bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, BKG nr. 1383 af 26.11.2016

Det nærmeste Natura 2000-område fra den ønskede placering af søerne er N88 Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde, Habitatområde H77, beliggende ca. 6 km nordvest. Der er ikke en naturmæssig forbindelse til området.

Odder, som også er en bilag IV-art, er blevet registreret i Holme Å som løber ca. 200 m syd for projektarealet for sø 1. Odder bruger tæt bevoksning, træødder eller huler i tilknytning til vandmiljøer som raste- og yngleplads. Projektarealerne er bar mark og indeholder ikke mulige habitater for arten. Etablering af en sø på den ansøgte placering, vurderes ikke til at udgøre en risiko for væsentlig påvirkning af enten naturtyper eller arter, som er på udpegningsgrundlaget for området, på grund af afstanden hertil.

Bilag IV - arter

Iht. planhabitatbekendtgørelsen § 7 jf. §5 kan der ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv. hvis det ansøgte, kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a) eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b) i alle livsstadier.

Varde Kommune gør endvidere opmærksom på, at der også er et forbud mod forsætligt individdrab i henhold til habitatdirektivets⁵ artikel 12, og som er implementeret i blandt andet artfredningsbekendtgørelsen⁶ §10.

Der er blevet registreret spidssnudet frø flere steder i nærheden af projektområderne; den nærmeste registrering ca. 1,8 km vest. Der er adskillige søer nær projektarealerne men det vides ikke om arten også findes her. Spidssnudet frø findes typisk i eng- og moseområder med egnede ynglevandhuller. Der skal desuden være føde i det omkringliggende område. Uden for yngletiden kan de træffes i de tilstødende områder, f.eks. klitter, heder og hedemose. Etablering af søer på projektarealerne kan potentielt blive et levested for arten.

Grøn kølleguldsmed er blevet registreret flere steder ved Holme Å. Grøn kølleguldsmed yngler i hurtigtstrømmende og rene, iltrige vandløb. Nymfen lever nedgravet i sand eller grus i åer, eller i forbindelse med åbrinker. Den voksne guldsmed, der kun træffes i juni og august, foretrækker solrige/lysåbne, lavvandede og uforstyrrede arealer langs åer, men træffes også af og til i lysninger op til 10 km væk fra ynglepladsen. Etablering af søer på projektarealerne kan potentielt tiltrække voksne individer pga. fødesøgning.

Varde Kommune har ikke kendskab til eller forventning om forekomst af andre bilag IV-arter i det berørte projektområde.

På grundlag af nuværende viden er det kommunens vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil ødelægge yngle- eller rasteområder for dyre- og plantearter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV, og hermed ikke medføre negativ påvirkning af eller forringe levevilkårene eller den økologiske funktionalitet for disse arter. Etablering af søer på de ønskede placeringer, kan derimod gavne flora og fauna i området, inkluderet eventuelle bilags-arter.

Begrundelse for afgørelsen

Formålet med planloven er at sikre en sammenhængende planlægning som forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne om landets natur og miljø. Loven tilsigter bl.a. at skabe og bevare værdifulde landskaber.

Varde Kommune har truffet afgørelsen på baggrund af følgende oplysninger og vurdering:

⁵ Rådets direktiv om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, Rdir 91/43/EØF af 1992

⁶ Bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt, BKG nr. 521 af 25.03.2021

Formålet med søerne er at øge biodiversiteten og naturværdierne på arealerne. Søerne etableres på en græsmark. Kommunen vurderer, at etablering af to søer på det pågældende sted, i overensstemmelse med de nævnte vilkår, vil passe ind i mosaik-karakteren af områdets landskabstype og vil forøge områdets fysiske og biologiske variation til gavn for det naturlige plante- og dyreliv.

Konklusion

På det foreliggende grundlag vurderer Varde Kommune, at der kan meddeles tilladelse efter § 35, stk. 1 i planloven, jævnfør lovbekendtgørelse nr. 572 af 29. maj 2024, til en ændret arealanvendelse, ved at søerne bliver etableret.

Tilladelsen er givet på baggrund af dine ansøgninger fra d. 22. juni 2025.

Der er ikke foretaget naboorientering jævnfør planlovens § 35 stk. 4 og 5, idet det ansøgte skønnes at have underordnet betydning for naboerne.

Du bedes underrette kommunen, når søen er etableret.

Tilladelsens gyldighed

Hvis der ikke bliver klaget, må tilladelsen udnyttes, når klagefristen er udløbet. **Se dog afsnittet "Andre tilladelser".**

Hvis der bliver klaget over tilladelsen, skal sagen afgøres endeligt af Planklagenævnet. Tilladelsen må i så fald ikke udnyttes, medmindre Planklagenævnet bestemmer andet.

Du får omgående besked, hvis der bliver klaget over tilladelsen.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år fra i dag.

Klagebestemmelser og klagefrist

Vedlagt klagevejledning på sidste side forklarer, hvad du skal gøre, hvis du ønsker at klage.

Lovgrundlag

- Lov om planlægning, LBKG nr. 572 af 29.05.2024
- Bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, BKG nr. 1383 af 26.11.2016
- Rådets direktiv om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, Rdir 91/43/EØF af 1992
- Bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt, BKG nr. 521 af 25.03.2021

Andre tilladelser

Hvis det i forbindelse med anlægsarbejdet bliver nødvendigt at udlede grundvand til vandløb, skal der forinden indhentes tilladelse hertil efter miljøbeskyttelsesloven. En eventuel ansøgning herom skal sendes til Varde Kommune.

Du skal være opmærksom på, at du ikke uden kommunens godkendelse må lave ændringer i grøfter, rørledninger eller dræn, som kan medføre opstuvning af vand uden for din ejendom.

Som lodsejer er man inden gravning m.m. forpligtiget til at få kortlagt forekomsten af eventuelle jordledninger på arealet (el, gas, telefon, m.m.). Kortlægningen kan ske ved henvendelse til de relevante selskaber. Hvis man foretager jordarbejder uden denne kortlægning – og der sker skade på en jordledning – kan man blive mødt med et erstatningskrav fra selskabet, der ejer jordledningen.

Efter museumslovens⁷ § 25 kan den, der udfører et jordarbejde, forud for igangsætning af arbejdet, anmode det lokale kulturhistoriske museum om en udtalelse om, hvorvidt arbejdet indebærer risiko for ødelæggelse af fortidsminder. Efter lovens § 27 skal jordarbejde standses, hvis der under arbejdet findes spor af fortidsminder, og fortidsmindet skal straks anmeldes til det lokale kulturhistoriske museum.

Eventuel udsætning af fisk, ænder eller krebs kræver tilladelse fra Varde Kommune.

Udsætning af ikke naturligt hjemmehørende arter forudsætter tilladelse fra Miljøstyrelsen. Kontakt kommunen, hvis du er i tvivl om reglerne.

Søernes fremtidige status

Et naturligt plante- og dyreliv vil normalt indfinde sig i søerne i løbet af et par år. Herefter vil søerne automatisk være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og ændringer af tilstanden (udvidelse, oprensning, opfyldning m.m.) må da ikke ske uden tilladelse fra Varde Kommune.

Der er sendt kopi af dette brev til:

Danmarks Naturfredningsforening Varde Afdeling v/Merete V. Hansen (dnvarde-sager@dn.dk).

Naturstyrelsen Blåvandshuk, Ålholtvej 1, 6840 Oksbøl (blh@nst.dk).

ARKVEST – Arkæologi Vestjylland, Lundvej 4, 6800 Varde (post@arkvest.dk).

Friluftsrådet (varde@friluftsradet.dk) (lokalraad@friluftsradet.dk).

Bilag:

Klagebestemmelser

Databeskyttelse

Kort (1:1500)

Pjecen "Gode råd om anlæg og pleje af søer" i linket

[http://www.vardekommune.dk/sites/default/files/borger/natur_og_miljoe/natur/folder -
_gode_raad_om_anlaeg_og_pleje_af_soer.pdf](http://www.vardekommune.dk/sites/default/files/borger/natur_og_miljoe/natur/folder_-_gode_raad_om_anlaeg_og_pleje_af_soer.pdf).

Varde Kommune skal orientere dig om, at vi har modtaget oplysninger om dig, ligesom vi skal give dig en række oplysninger. Se venligst vedlagte.

Hvis du har spørgsmål eller bemærkninger, er du velkommen til at kontakte til mig.

Med venlig hilsen

Nanna Brande-Lavridsen

Natursagsbehandler

⁷ Museumsloven LBKG nr. 1017 af 07.07.2025

Klagebestemmelser og klagefrist

Tilladelsen efter planloven kan påklages til Planklagenævnet af

- erhvervsministeren
- enhver med retlig interesse i sagens udfald, herunder en nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
- landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen, når foreningen eller organisationen har vedtægter eller love, som dokumenterer dens formål, og foreningen eller organisationen repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er annonceret på Varde Kommunes hjemmeside. Afgørelsen er annonceret den 4. august 2025, hvorfor klagefristen udløber den 1. september 2025

Du klager via Klageportalen, som ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk - typisk med MIT-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Varde Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Varde Kommune i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Spørgsmål vedrørende gebyr rettes til Planklagenævnet, som du finder via Nævnenes Hus - www.naevneneshus.dk.

Planklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Planklagenævnet på e-mail plan@naevneneshus.dk eller til Varde Kommune, Naturcenteret, enten til adressen Bytoften 2, 6800 Varde eller på e-mail til vardekommune@varde.dk. Hvis du sender din anmodning til Varde Kommune, videresendes anmodningen herefter til Planklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Afgørelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har således opsættende virkning, medmindre Planklagenævnet bestemmer andet.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra afgørelsen er bekendtgjort af kommunen eller – i forbindelse med klage – af Planklagenævnet.

Databeskyttelse

Varde Kommune indsamler og behandler oplysninger om dig i forbindelse med behandlingen af din henvendelse eller sag. Varde Kommune har ansvaret for, at dine personoplysninger behandles forsvarligt. Du kan kontakte os på mail vardekommune@varde.dk, telefonnummer 79946800, eller adressen Bytoften 2, 6800 Varde.

Du har ret til at få indsigt i, hvilke oplysninger Varde Kommune behandler om dig, og hvordan de behandles. Du har også ret til at få rettet forkerte oplysninger og at få slettet oplysninger, hvis de ikke længere skal bruges. Endelig har du i nogle tilfælde ret til, at behandlingen af dine oplysninger begrænses.

Vores databeskyttelsesrådgiver kan kontaktes på mail vkdp@varde.dk angående spørgsmål om behandling af oplysninger og om rettigheder i henhold til databeskyttelsesforordningen.

Du kan klage til Datatilsynet over Varde Kommunes behandling af dine personoplysninger på mail dt@datatilsynet.dk eller adressen Borgergade 28, 5., 1300 København K.

Læs mere om vores behandling af dine persondata på www.vardekommune.dk

